

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	7
İÇİNDEKİLER	9
KISALTMALAR	13
1. BİREYSEL BAŞVURU NEDİR?	15
1.1. Bireysel başvurunun diğer hak arama yollarından farkı	15
1.2. Bireysel başvuru yolunun anayasal ve yasal dayanakları.....	18
2. BİREYSEL BAŞVURU NASIL YAPILIR?	21
2.1. Bireysel başvuru formunun içermesi gereken bilgiler	22
2.2. Başvuru formuna eklenecek belgeler	26
2.3. Başvuru tarihinden sonra başvuruya ilişkin koşullarda meydana gelen değişikliklerin bildirilmesi yükümlülüğü.....	28
2.4. Bireysel başvurunun başarı şansını yükseltebilecek, nitelikli bir başvuru formunun hazırlanmasında gözetilecek hususlar	29
2.5. Anayasa Mahkemesi başvuru hukuki vasıflandırması ve talebi ile bağlı mıdır?	31
2.6. Kamuya açık belgelerde kimliğin gizli tutulması talebi	33
2.7. Anayasa Mahkemesi'ne bizzat bireysel başvuruda bulunma ve başvuru avukat ya da kanuni temsilci tarafından temsili	34
2.8. Bireysel başvuru harcı.....	35
2.9. Adli yardım talebi ve kabul edilme koşulları	36
2.10. Yabancıların adli yardımdan faydalanabilmesi	40
2.11. Bireysel başvuru formunun sunulabileceği yerler	41
2.12. Başvuru formunun teslim edildiği yerlerin yapacağı işlemler.....	42
2.13. Başvurucuya başvurunun kayda alındığının bildirilmesi	43
2.14. Başvuru formu ya da eklerinde eksiklik tespit edilmesi ve yapılacak işlem.....	44
2.15. Bireysel başvuruların incelenme sırası ve süresi.....	46
2.16. Anayasa Mahkemesi ile yazışma usulü.....	46

3. BİREYSEL BAŞVURUNUN KABUL EDİLEBİLİRLİK ŞARTLARI	49
3.1. Bireysel başvuruda Anayasa Mahkemesinin konu bakımından yetkisi.....	49
3.1.1. Anayasa ve AİHS ile eki protokollerin ortak koruma alanında yer alan haklar	53
3.1.2. AİHS'ye ek 4 ve 7 No'lu Protokollerde yer alan haklar	60
3.1.3. Anayasa'da yer almakla birlikte AİHS ve eki protokollerde güvence altına alınmayan bazı haklar.....	65
3.2. Bireysel başvuruda Anayasa Mahkemesinin kişi bakımından yetkisi.....	66
3.2.1. Kimler bireysel başvuru yapabilir?	66
3.2.2. Başvurucuların mağduriyet statüsündeki değişiklikleri bildirme yükümlülüğü ve yükümlülüğe aykırı davranışın yaptırımını	68
3.2.3. Gerçek kişilerin mağdurluk statüsü	68
3.2.4. Başvuru tarihinden önce ölmüş kişiler adına bireysel başvuru yapılamaması	69
3.2.5. Bireyin başvurudan sonra ölmesi durumunda başvurunun incelenmesi şartları	70
3.2.6. Dolaylı mağdur	72
3.2.7. Yabancı ülke vatandaşları	73
3.2.8. Kamu ve özel hukuk tüzel kişileri.....	73
3.3. Bireysel başvuruda Anayasa Mahkemesinin yer bakımından yetkisi.....	76
3.4. Bireysel başvuruda Anayasa Mahkemesinin zaman bakımından yetkisi.....	77
3.5. Bireysel başvuru süresi	78
3.5.1. Başvuru süresinin başlangıcının belirlenmesi açısından ayrıksı durumlar.....	79
3.5.2. Vekille takip edilen işlerde bireysel başvuru süresi	81
3.5.3. Olağanüstü kanun yollarına başvurunun başvuru süresini uzatmaması	82
3.5.4. Adli tatil ya da idari tatilin bireysel başvuru süresine etkisi ...	83
3.5.5. Haklı mazeretin bireysel başvuru süresine etkisi	84
3.5.6. Bireysel başvurunun yapıldığı tarihin belirlenmesi.....	85
3.5.7. Bireysel başvuruda sürenin hesaplanması	85

3.6. Etkili başvuru yollarının bireysel başvuruda bulunmadan önce tüketilmesi	86
3.6.1. İhlal iddialarının giderilmesini sağlayıcı bir hukuk yolunun mevcut olmaması	88
3.6.2. Etkili olmayan yollara başvuruda bulunma zorunluluğunun olmaması	88
3.6.3. Tüketilmesi gereken yargısal başvuru yolları	90
3.6.3.1. Ceza yargılaması açısından tüketilmesi gereken olağan kanun yolları	91
3.6.3.2. Hukuk yargılaması açısından tüketilmesi gereken olağan kanun yolları	92
3.6.3.3. İdari yargı açısından tüketilmesi gereken olağan kanun yolları	94
3.7. Başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olduğuna karar verilen hâller	95
3.7.1. Temellendirilememiş şikâyet	96
3.7.2. Karmaşık ve zorlama şikâyet	99
3.7.3. Kanun yolu şikâyeti	99
3.7.4. Bir ihlalin olmadığına açık olması	103
3.8. Anayasal önem kriteri	104
3.9. Mükerrer bireysel başvuru yapılması	108
3.10. Bireysel başvuru hakkının kötüye kullanılması	109
3.11. Başvurunun düşmesine karar verilen hâller	112
4. BİREYSEL BAŞVURUNUN İNCELENMESİ VE KARAR TÜRLERİ	115
4.1. Anayasa Mahkemesinde bireysel başvuruları incelemekle görevli yargısal organlar	115
4.2. Kabul edilebilirlik incelemesi	115
4.3. Esas incelemesi	117
4.3.1. Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuru incelemesinde bilgi ve belge edinme usulleri	118
4.3.2. Bireysel başvuru incelemesinde duruşma, tanık ve uzman dinlenmesi ve keşif	120
4.3.3. Başvurunun bir örneğinin bilgi için Adalet Bakanlığına gönderilmesi	121
4.3.4. Esas incelemesi sonucunda bir temel hakkın ihlal edildiğinin tespit edilmesi	121

4.3.5. Kararların tebliği ve yayımlanması	125
4.3.6. Bireysel başvuru incelemesinde verilen kararlar kesin midir? Kararlara itiraz edilebilir mi?	126
4.3.7. Bireysel başvuruyu neticelendiren kararlar tavzih edilebilir mi, kararlardaki maddi hatalar düzeltilebilir mi?	127
4.4. Tedbir kararı	127
5. ANAYASA MAHKEMESİ KARARI ÜZERİNE AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİNE BİREYSEL BAŞVURU	133
KAYNAKÇA	137
ÖZGEÇMİŞ	141

KAYNAKÇA

A- BASILI ESERLER

- 1- ANKITCI, Elif ÇELİKDEMİR, “Bireysel Başvuruda Başvuru Yollarının Tüketilmesi Kriteri”, *Bireysel Başvuru Kabul Edilebilirlik Kriterleri Rehberi*, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, Haziran 2017
- 2- AYDIN, Mücahit, “Bireysel Başvuruda Zaman Bakımından Yetki Kriteri”, *Bireysel Başvuru Kabul Edilebilirlik Kriterleri Rehberi*, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, Haziran 2017
- 3- DOĞRU, Osman, *Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Rehberi*, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2012
- 4- GÖZLER, Kemal, *Anayasa Hukukunun Genel Teorisi*, Cilt II, Bursa, Ekin Yayınevi, 2011
- 5- GÖZTEPE, Ece, *İnsan Haklarının Korunmasında Geçici Tedbir: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Almanya ve Türkiye Örnekleri*, On iki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017
- 6- İNCEOĞLU, Sibel (Editör), BAYAR, Oya, KARAN, Ulaş, AKBULUT, Olgun, ÖNCÜ, Gülay ARSLAN, TOKUZLU, Lami Bertan, *İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Kapsamında Bir İnceleme*, Avrupa Konseyi, 2013 (1. Baskı)
- 7- KAPLAN, Recep, “Bireysel Başvuruda Düşme Kararı”, *Bireysel Başvuru Kabul Edilebilirlik Kriterleri Rehberi*, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, Haziran 2017
- 8- KAPLAN, Recep, “Bireysel Başvuruda Konu Bakımından Yetki Kriteri”, *Bireysel Başvuru Kabul Edilebilirlik Kriterleri*

- Rehberi*, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, Haziran 2017
- 9- KAPLAN, Recep, SARAC, Hasan, ÇINAR, Yılmaz, “Bireysel Başvuru Süresi (30 Gün Kuralı)”, *Bireysel Başvuru Kabul Edilebilirlik Kriterleri Rehberi*, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, Haziran 2017
  - 10- KAPLAN, Recep, TURAN, Hüseyin, ŞİMŞEK Aydın, *Bireysel Başvuru Kişi Hürriyeti ve Güvenliği Hakkı Seçme Kararlar*, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Sisteminin Desteklenmesi Ortak Projesi Yayını, Haziran 2016
  - 11- KARAN, Ulaş, *Anayasa Mahkemesi’ne Bireysel Başvuru Rehberi*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları: 516, İnsan Hakları Hukuku Çalışmaları: 20, İstanbul, Temmuz 2015
  - 12- KOÇ, Muharrem İlhan, “Bireysel Başvuruda Anayasal Önem Kriteri”, *Bireysel Başvuru Kabul Edilebilirlik Kriterleri Rehberi*, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, Haziran 2017
  - 13- KOÇ, Muharrem İlhan, “Bireysel Başvuru Hakkının Kötüye Kullanılması”, *Bireysel Başvuru Kabul Edilebilirlik Kriterleri Rehberi*, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, Haziran 2017
  - 14- KOÇ, Muharrem İlhan, “Mükerrer Bireysel Başvuru”, *Bireysel Başvuru Kabul Edilebilirlik Kriterleri Rehberi*, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, Haziran 2017
  - 15- KÜÇÜK, Salim “Açıkça Dayanaktan Yoksunluk”, Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Usulü ve Kabul Edilebilirlik Kriterleri, (Editörler: Hüseyin Turan, Recep Kaplan, s: 187 - 234) AYM Yayınları, Ankara, 2015
  - 16- SABUNCU, Yavuz, ARNWINE, Selin ESEN, “Türkiye İçin Anayasa Şikâyeti Modeli-Türkiye’de Bireysel Başvuru Yolu”, Anayasa Yargısı, Cilt: 21, Ankara 2004

- 17- SAUNDERS, Melek KARALI, "Bireysel Başvuruda Kişi Bakımından Yetki Kriteri", *Bireysel Başvuru Kabul Edilebilirlik Kriterleri Rehberi*, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, Haziran 2017
- 18- YILDIRIM, Akif, "Mahkemenin Konu Bakımından Yetkisi (Ratione Materiae)", *Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Usulü ve Kabul Edilebilirlik Kriterleri*, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara 2015
- 19- YILMAZOĞLU, Yunus Emre, "Bireysel Başvuruda Açıkça Dayanaktan Yoksunluk Kriteri (Kanun Yolu/Temel Hakla İlgili Olmayan Sonuç Şikâyeti)", *Bireysel Başvuru Kabul Edilebilirlik Kriterleri Rehberi*, Anayasa Mahkemesi Yayınları, Ankara, Haziran 2017

B- YARGI KARARLARININ EDİNİLDİĞİ ADRESLER

a- Anayasa Mahkemesi Kararları

<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/>

b- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları

<https://hudoc.echr.coe.int>

c- Yargıtay Kararı

Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP)